

ZAMYŠLENÍ NAD KOMUNIKOVÁNÍM STATISTIKY V MÉDIÍCH

STATISTICKÁ ANALÝZA DAT, PSY717

Lucie Uhrová

448073, jednooborová psychologie

Vyučující: **Mgr. Hynek Cígler,**

Mgr. Stanislav Ježek,

Ph.D., Mgr. Jan Širůček, Ph.D.

Datum odevzdání: 1.5.2016

Pro srovnání jsem si zvolila článek „Kdo stále sleduje mobil, ten hloupne a víc chybuje, zjistili vědci“. Článek je z roku 2015 a vyšel v magazínu OnaDnes.cz, má vycházet ze studie zveřejněné na stránkách De Montfort University a článku v Daily Mail. Bohužel na stránkách univerzity je k nalezení velice zjednodušená a zkrácená verze na pár řádků a k tomu rozhovor s autorem studie. Tedy není jasné, zda autor čerpal pouze z tohoto krátkého úryvku nebo se dostal k původní studii. Článek v deníku Daily Mail, již vychází z původní studie. Jedná se tedy o kombinaci překladu z anglického deníku a článku na webových stránkách. Původní studie se jmenuje „Cognitive failures in daily life: Exploring the link with Internet addiction and problematic mobile phone use“ (Hadlington, 2015).

Článek čtenáře informuje o tom, že studie zkoumala vztah mezi používáním internetu a mobilu a vlivu na kognitivní schopnosti. Článek došel k závěru, že lidé, kteří často používají internet a mobilní telefon, tak hloupnou, poškozuje se jim mozek a zhoršují kognitivní schopnosti. Jediné hodnoty, které autor článku uvádí přímo, je počet respondentů (N=210), počet žen (103) a mužů (107). Také v článku zmiňuje průměrný čas, který lidé ve výzkumném vzorku trávili na online (m=22,95h/týdně). Zmiňuje také, že výzkumný vzorek byl v rozmezí 18-65 let, tyto údaje jsou uvedeny správně podle původní studie. Jiné statistiky autor článku nepoužívá a výsledky studie prezentuje tak, aby čtenář získal pocit sto procentní jistoty, že studie k těmto závěrům došla. Ač článek velmi sugestivně předkládá výsledky, chybí mi zde další statistiky, které by dané tvrzení podpíraly, třebaže upravené pro srozumitelnost laické veřejnosti. Článek alespoň zmiňuje důležitý fakt, uvedený také ve studii a to, že lidé, kteří trpí krátkými výpadky pozornosti, jsou více přitahováni moderními technologiemi a to tedy může výsledky zkreslit.

Původní studie používá dvě škály a dotazník, výsledky následně zpravovali a zjišťovali mezi nimi korelace. Škála OCS (Online Cognition Scale) která zkoumá aspekty nadměrného používání internetu a zaměřuje se na kognitivní schopnosti, škála MPPUS (Mobile phone problem usage scale) která zkoumá technologické závislosti se zaměřením na mobily. Poslední je dotazník CFQ (Cognitive failures in daily life), který po vyhodnocení hodnotí kognitivní selhání v běžných činnostech. Respondenti zde sami hodnotili subjektivně, jak moc si myslí, že chybují v běžných denních činnostech. Sběr dat probíhal online ve formě dotazníků. Obě škály, na kterých byly výsledky měřeny, mají vysokou reliabilitu měřenou Cronbachovou alfou. OCS ($\alpha=0,94$) MPPUS ($\alpha=0,93$) Další statistiku, kterou výzkumná studie uvádí, je Levenův test, který zjišťuje homogenitu vzorku, té bylo ve všech případech vyhověno.

Vědci porovnávali škály a výsledky dotazníku navzájem a došli k závěrům, které vyjádřili v korelaci. Mezi škálou OCS a dotazníkem CFQ zjistili korelaci ($r=0,341$), mezi škálou MPPUS a dotazníkem CFQ zjistili korelaci ($r=0,452$) a nejvyšší korelaci zjistili mezi škálami MPPUS a OCS kdy ($r=0,593$). Korelace zde uvedené nejsou však průkazné na tolik, aby autor článku mohl psát tonem, kdy nedává místo k pochybnostem. Korelace ($r=0,593$) je jistě nezanedbatelná, ale k tvrzení „kontakt s mobilem či tabletem činí lidi hloupými“ nestačí. Navíc slovo „hloupý“ v původní studii vůbec nepadlo. Studie pouze zkoumá kognitivní

selhání. Vyskytují se zde také další slovní spojení jako například: ztráta schopnosti přemýšlet nebo poškození mozku, které původní studie vůbec nepopisuje.

Autor článku kromě již zmíněných omezení neuvádí další důležité poznatky, které však studie rozebírá. Například, že kognitivní schopnosti se s věkem mění nebo, že škála MPPUS byla velice subjektivní, protože respondenti měli hodnotit zpětně sami sebe, lidé často zveličují, podhodnocují či zapomínají. Článek záměrně využívá slova, která mohou až šokovat a kromě dobře uvedeného vzorku respondentů a pár dobře formulovaných větám (většinou se jednalo o citace autora- jenom přeložené), uvádí zcela zkreslené informace, které nevycházejí z uvedené studie a autor si je nejspíš přimyslel nebo záměrně zkreslil, aby dodal článku na dramatičnosti. Jak jsem již uvedla, článek čerpal také z článku v Daily Mail a již zde jsou informace zkreslené, určitě i zde autor načerpal chybné závěry a poté je prezentoval.

Zdroje:

„Kdo stále sleduje mobil, ten hloupne a víc chybuje, zjistili vědci“ (17.8.2015) Retrieved from: http://ona.idnes.cz/sledovanim-mobilu-lide-hloupnou-dod-dieta.aspx?c=A150817_152402_dieta_jup

Hadlington, L. J. (2015). Cognitive failures in daily life: Exploring the link with Internet addiction and problematic mobile phone use. *Computers in Human Behavior*, 51, 75–81.

I když s Vaším hodnocením článku souhlasím, nemohu přijmout úvahu o prezentaci statistik, která není úvahou o prezentaci statistik. Autor přehání a vymýšlí si, ale podle toho, co uvádíte, ne s pomocí statistik. Nebo možná ano? Jak je to s korelací a kauzalitou? Zkuste to vyargumentovat a cestou opravit gramatiku.

Práci nepřijímám.

SJ